

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

Vážená paní vedoucí
Mgr. Kristýna Jůzová Kotalová
vedoucí oddělení koncepce
ochrany práv dětí a
transformace služeb pro
rodiny
DS: sc9aavg

Vážená paní vedoucí,

z pozice profesní organizace sociálně právní ochrany dětí se dovoluujeme na Vás obrátit s prosbou o metodickou podporu pracovníkům OSPOD, pokud na základě níže uvedeného jako odborníci ústředního orgánu shledáte, že OSPODy nedisponují dostatečnými a aktuálními informacemi.

PKSPOD obdržela opakované podněty z praxe pracovníků OSPOD, které mají jednoho společného jmenovatele, jakousi "fascinaci paragrafem 6 ZSPOD" a to jak veřejností, tak ale již i ze strany neziskových organizací (dále NNO). Tam dosahuje aktuálně takové míry, že vzbuzuje ze strany pracovníků OSPOD oprávněnou obavu z toho, že v jejím důsledku by mohlo docházet až k diskriminaci a nerovnému přístupu k dětem, které jsou/nejsou vedeny v evidenci OSPOD dle § 6 ZSPOD. Níže odůvodňujeme svůj požadavek ústřednímu orgánu, který zastřešuje odborně a metodicky jak OSPODy, tak NNO.

V září 2019 při osobním jednání na MPSV upozorňovala PKSPOD na to, že veřejnost (tehdy měla PKSPOD na mysli především obce s rozšířenou působností (ORP), do kterých jsou OSPOD včleněny) má od OSPOD značně nereálná očekávání, pramenící především z nerozlišování výkonu veřejné moci a komunitní podpory dětem a rodinám v rámci neziskového sektoru a dalších veřejných institucí. Na toto téma se MPSV zavázalo svým dopisem ze dne 18. září 2020 vypracovat stručný metodický přípis, "materiál", který by byl rozeslán na jednotlivá ORP k rukám tajemníků úřadů a starostů, a to do konce kalendářního roku 2020. Je zřejmé, že takový přípis ústředního orgánu by přispěl nejen k objasnění role OSPOD na úřadech především z úhlu pohledu ingerence státu do rodiny, jejíž nedotknutelnost a právo na soukromí jsou v ČR zaručené normami nejvyšší právní síly, ale současně by významně mohl posílit aktivity samospráv k právě tolik žádané komunitní podpoře. Bohužel žádný přípis nebyl dosud ze strany ústředního orgánu rozeslán, což si PKSPOD vysvětluje aktuální hektickou situací okolo SPOD na všech úrovních, a proto stávající výzva není urgencí dosud chybějícího, ale profesně partnerským upozorněním, že stav popisovaný PKSPOD před třemi lety se značně zhoršuje.

Mezi pracovníky OSPOD začíná stoupat nervozita z toho, že aktuálně již nejen laická veřejnost, ale i řada odborníků v sociální oblasti, a dokonce i rodičů (například rodičů v soudním sporu) jedná způsobem, jakoby měli postaveno najisto, že být veden na OSPOD (navíc dle §6 ZSPOD) je nezadatelným občanským právem. Pracovníci OSPOD poukazují hromadně na skutečnost, že se množí pravidla v NNO, které mají

Kontaktní informace: **Profesionální komora sociálně-právní ochrany dětí, z. s.**, se sídlem: K Ovčínu 1493/1, Kobylisy, 180 00 Praha 8, email: postmaster@pkspod.cz, pkspod@seznam.cz, datová schránka: het9edz, webové stránky: <http://www.pkspod.cz>, bankovní spojení: Komerční banka, číslo účtu: 115 – 7362930207/0100, IČ: 06962114, spisová značka: L 70111 vedená u Městského soudu v Praze v oddílu L, vložce č. 70111.

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

pro spolupráci s rodinami nastavenu neopomenutelnou podmínku, kterou je vedení rodiny na OSPOD, dle § 6 ZSPOD.

Pracovníci OSPOD sledují zásadní změnu trendu, kdy se požadavky NNO na výlučně "motivované klienty", mění na klienty "v § 6 ZSPOD". Nastalá situace, která je již veřejně propagovaná i na nejrůznějších meziřesortních konferencích, které pořádají renomované organizace, může vzbuzovat dojem, že aktuálním cílem pomoci rodině v ČR je její vedení na OSPOD, nikoli podpora samotná. Je přitom zřejmé, že samotnou evidencí rodiny na OSPOD se situace dítěte v rodině s určitými nedostatky nevyřeší, ale daleko podstatnější je, aby to potřebné, čeho se dítěti nedostává mu bylo poskytnuto, nejlépe z vůle a aktivity rodičů, nikoli pod jakýmsi "bičem" OSPOD.

PKSPOD chápe, že práce s klienty, nad kterými bdí státní orgán, může být v určitých směrech "pohodlnější", avšak OSPODy (dle názoru pracovníků OSPOD i PKSPOD) nepracují ve prospěch NNO, ani nevstupují do rodiny na žádosti kohokoli, ale výlučně jen z důvodů ochrany dítěte, které jsou dané ZSPOD.

PKSPOD vychází z doposud základních, níže uvedených tezí, které odpovídají principům stanovených v ZSPOD:

- za zdárný vývoj dítěte odpovídají osoby odpovědné za jeho výchovu, nejčastěji rodiče
- pokud z nejrůznějších důvodů nejsou naplňované podstatné potřeby dítěte, má být využito odborné podpory, avšak přednost má vždy podpora dobrovolná, která může být realizována i na základě poradenství, doporučení OSPOD (to však nemusí znamenat zavedení do evidence dle §6 ZSPOD)
- pokud se nedaří podpora rodiny na dobrovolné úrovni a je nevyhnutelná za účelem naplňování potřeb jejich dětí, protože by mohlo hrozit vážné poškození dítěte, či jeho odejmutí z rodiny, nastupuje orgán veřejné moci OSPOD se svými zákonnými nástroji, aby pomohl rodičům v nastolení takových rodinných podmínek, aby se mohlo jejich dítě zdárně vyvíjet ve své vlastní rodině, tj. neformálními slovy řečeno, OSPOD doplňuje aktivitu rodičů směrem k naplňování základních potřeb dítěte jenom tam, kde toho nejsou schopni rodiče sami.
- vyhodnocování situace dítěte náleží ze zákona OSPOD a skutečnost, že dítě není vyhodnoceno dle § 6 ZSPOD, nemůže vézt ke stavu, že mu bude odepřena odborná podpora některými organizacemi, když se na ně rodiče s žádostí o pomoc obrátí.

PKSPOD popisuje reálný stav, kdy aktivita rodičů, kteří jsou motivovaní mnohdy i pracovníky OSPOD k dobrovolné spolupráci s odbornými organizacemi, je "potrestána" tím, že jim je odborná pomoc ze strany NNO a dalších institucí poskytujících odborné služby odmítnuta a podmíněna vedením rodiny na OSPOD anebo, pokud rodina dobrovolně pod vedením OSPOD naváže spolupráci a OSPOD rodinu vyřadí z evidence, NNO s rodinou ukončí spolupráci.

PKSPOD má za to, že osobní, dobrovolná motivace k čerpání odborné podpory je v ohrožených rodinách nejdůležitější a nejefektivnější. Není a snad ani nemůže být cílem společnosti, aby požadovala pro čerpání odborné podpory podmínku, že dítě kompetentních rodičů (patří-li mezi rodičovské kompetence

Kontaktní informace: **Profesní komora sociálně-právní ochrany dětí, z. s.**, se sídlem: K Ovčínu 1493/1, Kobylisy, 180 00 Praha 8, email: postmaster@pkspod.cz, pkspod@seznam.cz, datová schránka: het9edz, webové stránky: <http://www.pkspod.cz>, bankovní spojení: Komerční banka, číslo účtu: 115 – 7362930207/0100, IČ: 06962114, spisová značka: L 70111 vedená u Městského soudu v Praze v oddílu L, vložce č. 70111.

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

i dovednost zajištění adekvátní odborné podpory dítěti, ale i sobě), musí být vedeno spolu s jeho rodinou na OSPOD, jako dítě ohrožené. Nastoleným trendem některých organizací, kde je nastavený práh spolupráce na tak vysoký stupeň, že ve své podstatě trestá děti za aktivitu a kompetenci svých rodičů, může docházet k nerovnému přístupu k potřebným dětem, kdy hlediskem k podpoře rodiny nebude opravdový zájem dítěte, ale vedení dítěte dle §6 ZSPOD na OSPOD.

PKSPOD jen na okraj připomíná, že vedení rodiny v evidenci OSPOD může být některými chápáno jako stigmatizující a v případě dobrovolné a funkční spolupráce s rodiči je vyřazení z evidence OSPOD i motivujícím prvkem v jejich rodičovství. Takový postup je i naprosto bezpečný vůči dítěti, když odborná podpora probíhá na dobrovolné bázi a v případě nefunkčnosti je, dle Směrnice MPSV o vedení spisové dokumentace na OSPOD, možné zavádět dítě do evidence opakovaně.

PKSPOD vede aktuálně pracovníky OSPOD k opačnému trendu a sice, aby se učili rovněž spisové dokumentace včas vyřazovat tak, aby na OSPOD nebyly vedeny nadbytečně, ale aby v evidenci OSPOD zůstávaly výlučně nejohroženější děti a jejich rodiny, kde je intervence OSPOD aktuální a vyžaduje aktivní pozornost pracovníka OSPOD, nikoli jen monitoring dobrovolné spolupráce rodin s odborníky.

PKSPOD chce zdůraznit, že své kolegy a kolegyně z NNO uznává a nesmírně si jejich činnosti váží. Spolupráci mezi veřejným sektorem a NNO chápe PKSPOD jako puzzle, který musí do sebe zapadat. Chápe ji jako dvě důležité linie podpory, které musí umět spolu komunikovat a nemohou bez sebe úspěšně fungovat. PKSPOD chce vyjádřit i poděkování NNO za jejich nasazení i značný odborný růst a profesionalitu. Právě úcta k práci jak pracovníků OSPOD, tak pracovníků NNO vede PKSPOD k žádosti ústředního orgánu o to, aby v určitém "nepochopení rolí subjektů" postupoval (i prostřednictvím krajských metodických orgánů) aktivně tak, aby nedocházelo zbytečně k nedorozuměním mezi organizacemi, jejichž cíl je vždy totožný, a to posílení a podpora rodiny, potažmo ohroženého dítěte. Je smutné a neprofesionální, když narušené vztahy v rodině se chopí napravovat instituce, které nemají svoje vztahy a role vyjasněné. Odmítnutím poskytnutí služby z výše uvedených důvodů dochází, dle názoru PKSPOD k porušení Úmluvy o právech dítěte, čl. 3, odst. 2, čl. 18 odst. 2, čl. 27, odst. 3, které je třeba chápat tak, že odborné služby by měly být poskytovány nízkoprahově, to znamená, nevytvářet bariéry pro poskytování odborných služeb.

V neposlední řadě a v této souvislosti se PKSPOD dovoluje dotázat ústředního orgánu, zda je mu známo že:

- na úrovni vládní, či ústředního orgánu existují pracovní skupiny, které vypracovávají postupy, či dokonce standardy vyhodnocování situace dítěte?
- pokud ano, dovoluje si PKSPOD požádat o sdělení, zda v těchto odborných týmech jsou zástupci OSPOD?
- PKSPOD si dovoluje požádat o sdělení kdo konkrétně OSPODy na těchto úrovních a vyjednáváních zastupuje?

Kontaktní informace: **Profesní komora sociálně-právní ochrany dětí, z. s.**, se sídlem: K Ovčínu 1493/1, Kobylisy, 180 00 Praha 8, email: postmaster@pkspod.cz, pkspod@seznam.cz, datová schránka: het9edz, webové stránky: <http://www.pkspod.cz>, bankovní spojení: Komerční banka, číslo účtu: 115 – 7362930207/0100, IČ: 06962114, spisová značka: L 70111 vedená u Městského soudu v Praze v oddílu L, vložce č. 70111.

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

PKSPOD z opatrnosti předesílá, že plánování postupů na OSPOD bez OSPOD se v minulosti ukázalo opakovaně jako nefunkční, ve svém důsledku se vždy takové jednání negativně odráží na motivaci zaměstnanců pro práci ve veřejném sektoru v oblasti ochrany dětí a rodin a konečně takové praktiky byly i hlavním důvodem pro vznik profesní organizace.

Pracovníci OSPOD mají nejpřísnější podmínky pro kvalifikaci a vzdělávání. Ve své většině se jedná již o moderní, kvalifikované odborníky, kteří opakovaně doplácí na to, že možná i pro svou vytiženost a pokoru jsou vynecháváni ze zásadních jednání o "jejich" činnosti. PKSPOD by si jako odborná profesní organizace nikdy neosvojila právo měnit a vytvářet jiným odborníkům jejich pracovní postupy, nad to bez jejich účasti a usiluje o stejnou pokoru a respekt ke své vlastní profesi.

PKSPOD věří, že se jedná jen o nedostatek informací, či profesní šum a s výše popsányi informacemi se na své nadřízené orgány obrací mimo jiné i díky aktuálně velmi kvalitní a věcné komunikaci mezi MPSV a orgány SPOD a díky vzájemné důvěře.

PKSPOD děkuje za pochopení i případnou podporu a přejeme Vám všem hlavně zdraví a snad i pohodový konec letošního hektického roku.

S mnoha pozdravy za PKSPOD

Mgr. Jana Dvořáková

Předsedkyně PKSPOD

Kontaktní informace: **Profesionální komora sociálně-právní ochrany dětí, z. s.**, se sídlem: K Ovčínu 1493/1, Kobylisy, 180 00 Praha 8, email: postmaster@pkspod.cz, pkspod@seznam.cz, datová schránka: het9edz, webové stránky: <http://www.pkspod.cz>, bankovní spojení: Komerční banka, číslo účtu: 115 – 7362930207/0100, IČ: 06962114, spisová značka: L 70111 vedená u Městského soudu v Praze v oddílu L, vložce č. 70111.